

Barsebäck-ulykke højst ville kunne modtage en stråledosis på ca. 1 rem. Det er ikke noget alarmerende tal, f. eks. set i forhold til den dosis, som ansatte på en røntgenklinik og andre strålearbejdere højst må modtage pr. år (5 rem).

Jeg har ingen grund til at tvivle på Risø daværende beregninger. Blot forestillede man sig dengang kun ret begrænsede uheld. Siden hen har man ændret sine forudsætninger, så man nu også ser på uheld, hvor den ydre betonbeholder går i stykker. Det skete i en omfattende rapport (M-1905), som Risø offentliggjorde i 1977, hvor den amerikanske Rasmussen-rapport blev brugt som udgangspunkt. Her vurderede Risø for første gang officielt og detaljeret konsekvenserne af store Barsebäck-uheld. Risø-rapporten gav helt anderledes store tal for stråledoserne i København under uheldige ulykkesomstændigheder end de tidligere fremførte. Rapporten viste også, at der kunne blive tale om langtidsforurening af dele af København og af sjællandske landområder.

Netop denne side af sagen – den radioaktive langtidsforurening – var tidligere mindre påagtet, men kom nu frem i søgelyset, bl. a. på baggrund af en rapport fra oktober 1977 af chefen for det statslige svenske strålebeskyttelsesinstitut, professor Bo Lindell.

I mine øjne var det efterhånden ikke kun Barsebäck-værkets nødkølesystem, der var en betændt sag, men først og fremmest værket placering. Og den kan kun afhjælpes på een måde: ved en lukning.

Debatten om Barsebäck-værket tog til i styrke i slutningen af 70'erne. Sikkerhedsforholdene og følgerne af eventuelle større uheld blev belyst i flere, offentligt tilgængelige svenske og danske rapporter. Der blev afholdt høringer om Barsebäck i Stockholm og København, hvor resultaterne af de forskellige undersøgelser blev sammenlignet.

Samtidig kom der nye toner fra de danske kontrolmyndigheder om placeringsspørgsmålet. I udtalelser fra ministre og embedsmænd blev det i mere eller mindre indpakkede vendinger sagt, at man ikke i sin tid ville have placeret et atomværk i Barsebäck, hvis man dengang havde haft mere viden om risikomomenterne. Klarest udtrykte Ivar Nørgaard sig i Folketinget i december 1978. Miljøministeren, som har det politiske ansvar herhjemme for kontrol med atomkraft, betegnede

værket som fejlplaceret efter amerikanske retningslinier.

Dermed havde de danske kontrolmyndigheder tydeligt understreget, at man tog muligheden for en stor atomkraftulykke alvorligt. Barsebäck er lagt for tæt op ad store byområder.

Man skulle tro, at det var muligt på samme tid at være atomkraft fortalere og være kritisk indstillet overfor Barsebäckplaceringen. Ved at indrømme en tidligere begået fejl ville fortalernerne have vist, at talen om sikker atomkraft er mere end tomme ord. Det ville have indgydt tillid. Men sådan har reaktionen ikke været. I skærende kontrast til miljøministerens tale om fejlplacering har danske atomkraft fortalere i de sidste to års offentlige debat stædigt vægret sig ved at vedgå nogen form for fejlurdering i forbindelse med Barsebäckværkets placering. Med henvisning til Rasmussen-rapportens lave teoretiske sandsynlighedstal for store ulykker har man stejlt afvist enhver kritik. Det er en argumentation, hvor man i realiteten ikke tager muligheden for en stor ulykke alvorligt. En argumentation, der helt lader hånt om den kritik, som Rasmussen-rapportens statistiske metoder og argumenter er blevet udsat for fra professionelle statistikere.

For atomkraftens fortalere herhjemme er Barsebäck blevet en principalsag: atomkraftteknologi beskrives, som om den var ufejlbarlig, så sikker som eller sikrere end noget andet i samfundet. Tremileøen gjorde ingen forskel. Tvivl og skepsis omkring Barsebäck afvises som udslag af hysteri eller hykléri og ond vilje.

For mit eget vedkommende har Barsebäck-sagen været grell anskuelsesundervisning. I begyndelsen af 70'erne accepterede jeg tøvende atomenergien som et muligvis nødvendigt onde i en overgangstid. Et onde, bl. a. fordi enhver brug af fissionsenergien nødvendigvis medfører produktion af plutonium, der kan bruges til atomvåben. Men atomkraft fortalernes holdning i Barsebäck-sagen, deres uforbeholdne accept af et fejlplaceret atomværk af en forældet type, har gjort mig yderligere betænkelig. Hvad vil man dog ikke acceptere i fremtiden, hvilke skæbnesvangre fejl vil man se igennem fingre med for at opretholde den blankpolerede facade af ufejlbarlighed? Er vores demokratiske kontrolsystem stærkt nok til, at vi tør